

Richard Larsson in memoriam

Den 6 maj avled på Furuliden i Katrineholm den gamle försynte och vänlige spelmannen Richard Larsson 87 1/2 år gammal. Han var född i Tibble, Stora Malm, och började som dagsverkskarl efter slutad skolgång, ett vanligt öde i slutet av 1800-talet. Åren 1922—1940 var han lantbrukare i Målvik, Vingåker. Sedan han slutat med lantbruket, arbetade han i Kantorps gruvor och senare på Värmbols bruk. Han bodde då och även efter slutat arbete i en liten rar stuga, Lideborg, med en förtjusande utsikt över Värmbolssjön. I hela sitt liv har han varit en strävsam människa med förnöjsamheten som färdkamrat. Något ovänligt eller ofördragsamt ord om någon av sina medvandrare på jorden har jag aldrig hört honom yttra, trots att jag de senaste tolv åren av hans liv ofta var tillsammans med honom.

Först 1958 fick jag reda på att Richard var spelman och spelade låtar från Stora Malm. Han hade inte då spelat på mycket länge och ansåg, att han inte hade något i låtväg att bjuda på. Så småningom kom Richard i speltagen och vid upprepade besök hos honom blev vi riktigt goda vänner och jag hann teckna upp 20 melodier efter honom. Siffran är rent kvantitativt ej så imponerande, ty jag har tecknat upp många fler låtar efter enstaka spelmän i bygden. Men det är märkliga ting, som Richard Larsson bjudit på, låtar efter byskräddaren Kalle Dahlgren i Ramsjöhult. Denne var traktens förnämsta spelman vid sekelskiftet. En som kunde jämföras med Dahlgren var Kalle i Nässtuga/Karl Edvard Karlsson, Skogsborg, Stora Malm./Den senares repertoar upptecknades 1936 av musikkonsulent Olof Andersson. Jag är synnerligen tacksam över att jag fått träffa en traditionsbärare, som kunde komplettera låtbeståndet från Stora Malm och Katrineholm.

Alltid stod Richard till disposition, när jag ville pumpa honom på hans vetande. Förutom 20 låtar har jag upptecknat en mängd biografiska data, spelmansberättelser och annat, som är av stort värde för folkmusikforskningen. Hans repertoar finns delvis inspelad på band. Det var Katrineholms Spelmanslag, som skötte om den detaljen. Inspelnings-skedde i den stuga, där skräddare Dahlgren en gång bodde. Jag hoppas att besökare i den trivsamma stugan någon gång får lyssna till dessa låtar, som spelats av den gamle fattige byskräddaren och hans lärjunge Richard Larsson. De har nu för alltid lagt ned sina stråkar. Men låtarna lever, och de hör Stora Malmsbygden till, speciellt då trakten kring Ramsjöhult.

Richard Larsson var 76 år, när jag lärde känna honom. Han ville först inte ta en ton, när jag hörde på. Och att tänka sig att han skulle bli aktiv medlem i Södermanlands Spelmansförbund var rent omöjligt. Men efter ett par tre år spelade Richard sina Dahlgrens-låtar på ett unikt och spelmansmässigt sätt och uppträdde

ofta som solist vid våra spelmansstämmor. Säg sedan inte att man blir för gammal att lära. Richard förbättrade och intensifierade sitt musikaliska kunnande långt efter fyllda 80 år.

De sista åren tog rent naturligt åldern ut sin rätt. Han orkade inte vara med spelmännen på stämmorna längre annat än i sina tankar. Han orkade till slut inte spela längre på sin kära fiol. Men han upphörde aldrig att tala vänligt och kärleksfullt om sina många kamrater och vänner. Ovänner hade han inga.

Frid över Ditt ljusa minne!

Det är gott att bida,
Herre, vid din port,
himlar öppnas vida,
här är helig ort.
Här min själ förnimmer
glädjens nya ton.
Och jag ser ett skimmer
från en snövit tron.

Gustaf Wetter

Fredagen den 15 maj 1970

Fin och färgstark sörländsk allmogeslöjd hittar man just nu på specialutställning uppe på Torekällberget i Södertälje. Här v
amanuens Kerstin Bergdahl hur man använder en skäktstol.